

Carina Strid är ekonomidirektör på Ratos.

Ing-Marie Pilebjer-Bosson är redovisningsspecialist på Ratos.

CARINA STRID OCH ING-MARIE PILEBJER-BOSSON:

Angrip problemen med IFRS från grunden

Ratos har, liksom andra företag, i ett antal enskilda frågor blivit drabbade av problem kopplade till IFRS (*International Financial Reporting Standards*). Det har gällt allt från redovisning av immateriella tillgångar i samband med förvärv, avsaknad av möjlighet att presentera en resultaträkning som är anpassad till Ratos verksamhet och därmed begriplig för omvärlden, till de mycket omfattande och detaljerade upplysningskraven. Många gånger har förändringarna och kraven inte lett till en för omvärlden mer begriplig eller bättre bild av Ratos verksamhet.

Andra företag har också drabbats av dessa och andra förändringar. Diskussioner kring IFRS har förts i olika forum där flera konstruktiva och bra förslag har kommit fram för att lösa de svårigheter som uppkommit i enskilda situationer. Kritiken mot och diskussionen kring IFRS stannar emellertid ofta i just enskilda frågor. Lösningar på enskilda frågor finns i många fall, men så länge en förståelse för

bakgrunden/orsaken till varför de enskilda frågorna uppkommit saknas, kommer det ständigt dyka upp nya frågeställningar med samma källa. Det räcker därför inte att diskutera enskilda frågor och försöka hitta enstaka lösningar.

Vi menar att det är de bakomliggande orsakerna som måste åtgärdas. Dessa återfinns i hur själva systemet kring IFRS är uppbyggt samt de grundläggande principerna som reglerna bygger på.

Systemet handlar om den komplexa organisation som har byggts upp med

IASB (*International Accounting Standards Board*) som normgivande organ och med en godkännandemekanism inom EU för att rekommendationerna ska bli godkända för att tillämpas av företag inom EU. IASB är privatfinansierad och har en organisation som är tillsatt för att utveckla rekommendationer, utan demokratisk process. Agendan sätter IASB själva. Detta leder till att redovisningslösningar inom områden där det inte har funnits några större

problem eller där förändringar inte heller har efterfrågats, ständigt förändras.

I samband med finanskrisen riktades skarp kritik från politiskt håll mot de finansiella standarderna som bland annat undergrävde bankernas kapital. Stats- och regeringschefer som Nicolas Sarkozy, Angela Merkel och Gordon Brown utövade påtryckningar på IASB att se över och förändra det finansiella regelverket. Frågan som kan ställas är om det är rätt att politiker ska kunna utöva påtryckning och påverka standarderna. Ska inte regelsystemet kunna fungera i olika konjunkturlägen oavsett om det är brinnande högkonjunktur eller djup lågkonjunktur. Samtidigt kan frågan ställas om det bara är politiker som har möjlighet att göra sin röst hörd gentemot IASB?

En annan dimension av systemet handlar om problemen med uttolkningen av de ofta inte helt entydiga redovisningsreglerna. Vem har rätten att tolka standarderna, är det företaget självt, företagets revisor, revisionsbyråernas London-deskar eller de nationella övervakningsmyndigheterna? Frågan är komplex och vi har kommit långt ifrån den tidigare kommunikationen

Vem har rätten att tolka standarderna?

mellan företaget och dess revisor, som kände både företagens verksamhet bra och den nationella redovisningspraxis som utvecklats väl.

IASB:s val att lösa enskilda frågor blir många gånger logiskt i förhållande till val av eller tyngdpunkt på viss grundläggande princip. I vissa fall tycker vi att valen eller tyngdpunkten kan ifrågasättas. Det gäller exempelvis valet av balansräkningsansats i stället för resultaträkningsansats samt den tyngdpunkt på enhetsteorin framför ägarteorin inom koncernredovisning som IASB valt.

Ratos kritiska inställning till IFRS grundar sig på IASB:s val av grundläggande principer samt oefterfrågade, och därmed onödiga, förändringar av befintliga rekommendationer. Vi inser att det inte är lätt att ändra på de val eller den vikt IASB lägger på olika grundläggande principer eller att förändra systemet kring IFRS.

Till vår stora glädje uppmärksammades vi dock på, i samband med en IFRS-konferens, att det faktiskt finns ett alternativ som på ett oerhört elegant sätt skulle kunna lösa den problematik som beskrivits. Det var Hans Biörck, vice vd och CFO i Skanska,

som avslutade ett anförande med att påpeka att den nu väl fungerande bolagskoden bygger på principen »följ eller förklara«.

Koden anger en norm för god bolagsstyrning på en högre ambitionsnivå än aktiebolagslagens och andra reglers minimikrav. Nyckeln till detta är mekanismen följd eller förklara. Den innebär att bolagen inte vid varje tillfälle måste följa varje regel i koden utan kan välja andra lösningar som bedöms bättre svara mot omständigheterna i det enskilda fallet, förutsatt att bolaget öppet redovisar varje sådan avvikelse, beskriver den lösning man valt i stället, samt anger skälen för detta. Därigenom kan koden ange vad som ofta – men inte nödvändigtvis alltid – kan anses utgöra god sed för bolagsstyrning i olika frågor. För det enskilda bolaget kan andra lösningar än de koden anger mycket väl innebära bättre bolagsstyrning. Borde inte, undrade Hans Biörck, samma princip kunna införas för IFRS?

Vi är medvetna om att det i IAS I *Utformning av finansiella rapporter* återfinns en paragraf (20) som medger att om företagsledningen i ytterst sällsynta fall kommer fram till att ett krav i en IFRS

skulle vara så missvisande att den skulle strida mot de finansiella rapporternas syfte, såsom de fastställs i föreställningsramen, kan företaget avvika från kravet. Den tar också utgångspunkt i huruvida det egna företaget skiljer sig från andra företag som följer motsvarande IFRS. En eventuell avvikelse är kringgärdad av både upplysningskrav om varför samt att inte relevanta tillsynsregelverk förbjuder en sådan avvikelse. Det är få företag som kunnat tillämpa denna paragraf på grund av dess strikta hållning.

Kodens »följ eller förklara« sträcker sig längre än till ytterst sällsynta fall. Vi anser att i vissa fall kan en annan redovisning ge en bättre och mer rättvisande information av företagets resultat och ställning än den som är möjlig inom ramen för IFRS. Varför inte, som Hans Biörck föreslog, skapa en möjlighet att – självfallet i dialog med och krav på godkännande från revisorerna – avvika från regelverket, i linje med kodens »följ eller förklara«, förutsatt att företaget tydligt redovisar hur och varför?

En lysande idé som vi hoppas att IASB och andra regelskapande organ snart omsätter i praktiken.<